

Relationskompetence

- Et voksenansvar at skabe grundlag for de gode relationer

Torsdag d. 18. september kl. 09.00-15.00

Den Mangfoldige folkeskole

Skolevangen, Hjørring

*Jamen du ved da godt,
at du altid kan komme
til mig.*

Hvem er jeg?

Signe Weibel

Adjunkt, UCN act2learn, Pædagogik og Læring

Pædagog

Cand.pæd. i pædagogisk sociologi

Tidligere skolekonsulent i Fraværsteam, PPR

Jeg er blandt andet optaget af:

Børnefællesskaber.

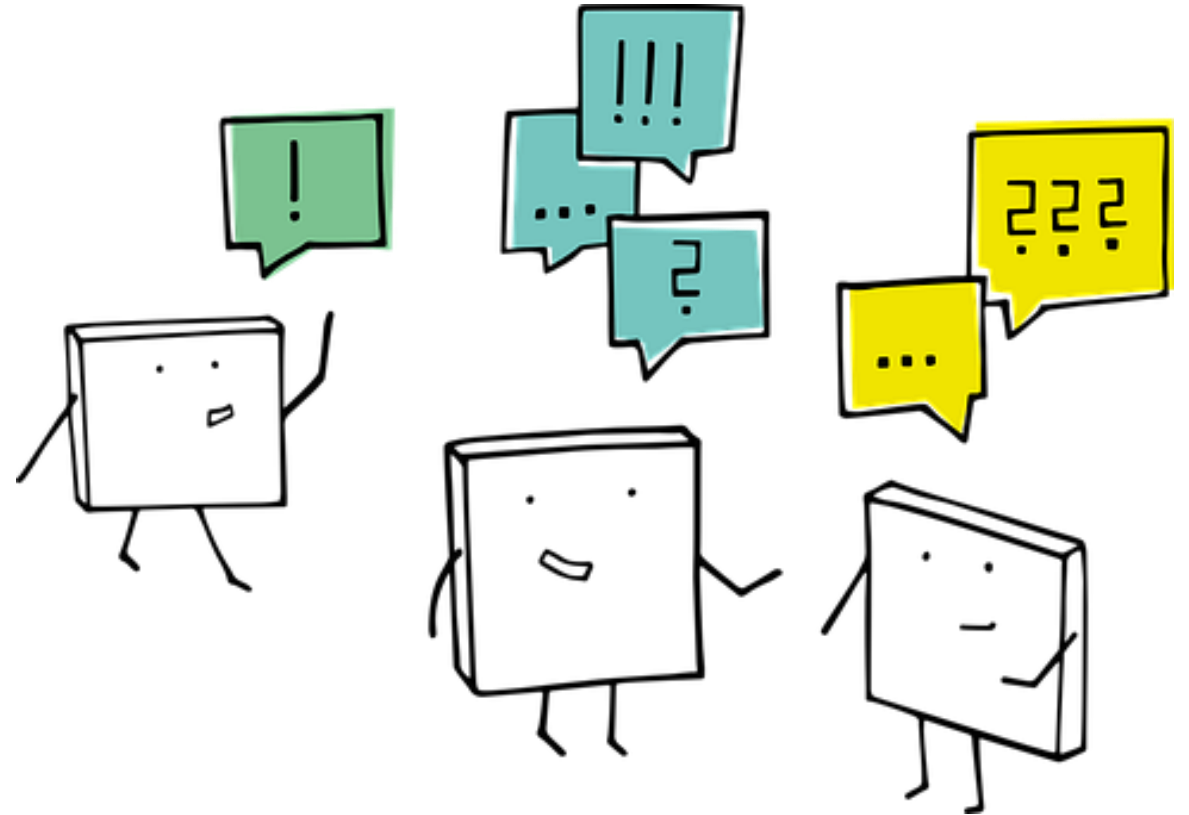
Barnets perspektiv.

Børnesyn og handlemuligheder for den professionelle.

Skolefravær

Vores fælles rum

- Tillid – vi er i et sårbart rum, hvor vi blottægger vores praksis
- Tavshedspligt
- Sig tingene højt
- Der er ingen rigtige svar – eller forkerte refleksioner
- Her er plads til alle spørgsmål

Tjek ind

Hvad er den
vigtigste årsag til, at
du er her?

Hvad hedder
du, og hvor
kommer du fra?

Dagens indhold

- Intro og tjek ind
- Relationskompetence hvad er det?
- Gruppearbejde: Fra teori til praksis
- Selvbestemmelsesteorien
- Behovsstøtte i og udenfor undervisningen
- Elevernes perspektiver
- Styrkelse af fællesskabet
- Afrunding og tak for i dag

Dagen vil foregå i en blanding af oplæg, fælles refleksioner i mindre grupper og opsamlinger.

Tidsplan (Ca.)

09.50-10.10: Pause

11.30-12.15: Pause

13.30-13.45: Pause

Helt praktisk

- Pauser
- Forplejning
- Toiletter
- Andet?

DEN MANGFOLDIGE FOLKESKOLE

Samtlige 11 nordjyske kommuner og Professionshøjskolen UCN er sammen om det treårige projekt "Den Mangfoldige Folkeskole".

Her skal en lang række lokale indsatser være med til at løfte en af folkeskolens største udfordringer: At skabe rum til, at flere børn og unge kan lære og trives i den almene undervisning og deltage i skolens fællesskaber.

I Den Mangfoldige Folkeskole skal vi udnytte det potentiale, der er i at skabe en læringskultur, hvor vi afprøver og lærer sammen og lærer af hinanden lokalt og på tværs af kommunerne.

DEN MANGFOLDIGE FOLKESKOLE

Formål:

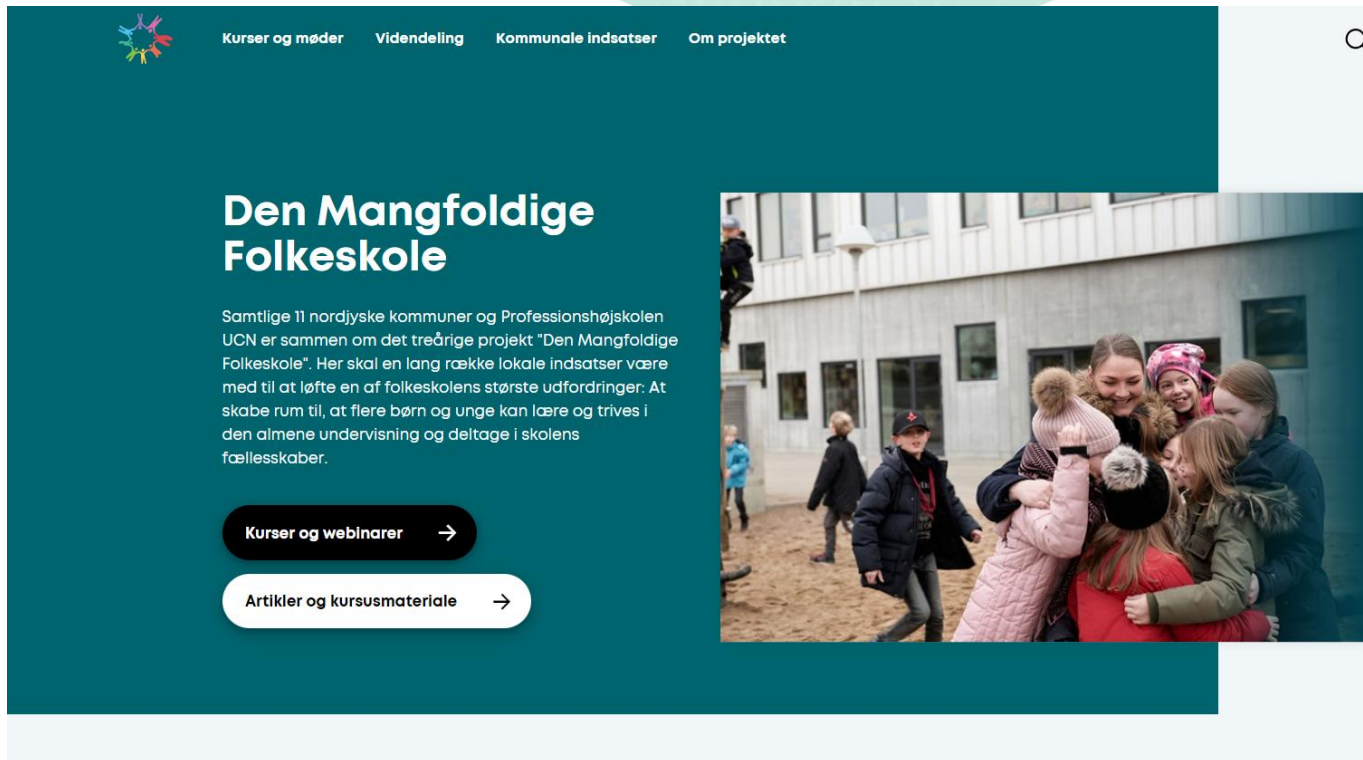
At øge deltagelsesmulighederne for alle børn og unge

Mål:

- Styrke den inkluderende didaktiske og pædagogiske praksis
- Styrke alle børn og unges læring og trivsel
- Styrke grundlaget for fremtidens skole

DEN MANGFOLDIGE FOLKESKOLE

Efter i dag

- Følg løbende med på hjemmesiden for ny inspiration, kompetenceudvikling og videndeling
- Spred gerne budskabet om mulighederne i Den Mangfoldige Folkeskole
- Videndel om dagens læring med kolleger og ledere

<https://www.denmangfoldigefolkeskole.dk>

Du kan også følge Den mangfoldige folkeskole på Facebook og LinkedIn

Relationskompetence – hvad er det?

Relationskompetence er en grundlæggende, almenmenneskelig kompetence. Det er ikke sådan, at relationskompetencen er reserveret til en bestemt gruppe mennesker. Kompetencen handler helt grundlæggende om at kunne indgå i positive interaktioner med andre mennesker ved at afkode deres signaler og reagere hensigtsmæssigt – og det er vi alle indimellem i stand til.

Klinge, 2025

Professionel relationskompetence

- Positive interaktioner OG bidrage til børn og unges alsidige udvikling – kompleks opgave!
- IKKE det samme som eftergivenhed og konfliktsky hensyntagen.
- Vi må gerne være insistere på at noget er bedst for den anden – samtidig med at vi møder modstanden med respekt.
- Relationskompetent praksis er en nødvendig betingelse for at kunne etablere grupper af børn/unge i udviklende fællesskaber og understøtte den enkeltes trivsel og udvikling.
- Vi kan aldrig vælge det fra, når vi er på job – tilbage til den komplekse opgave.

Lærere/pædagogens relationskompetence

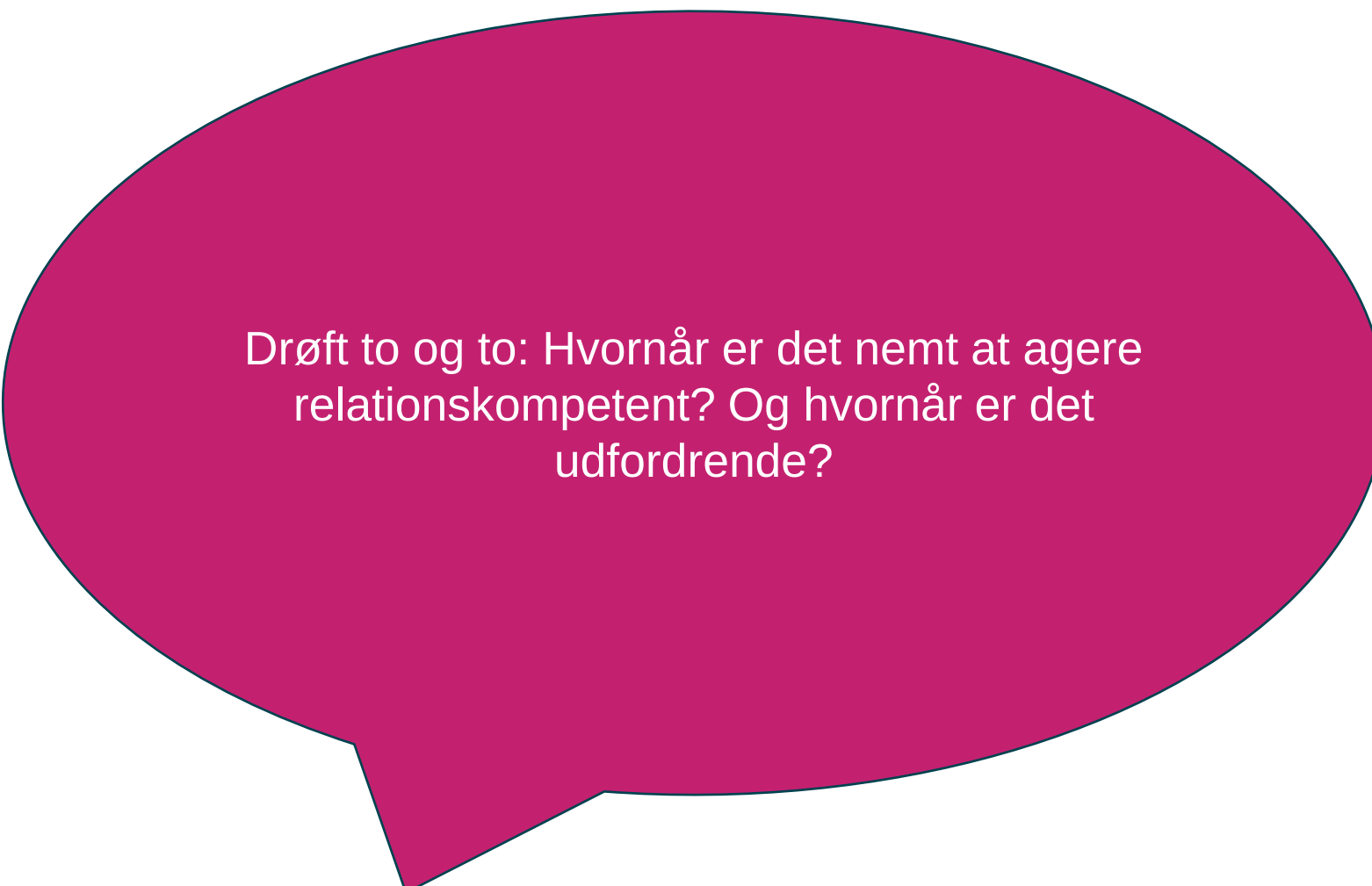
”Den positive lærer-elev-relation er fundamentet for den tillid og respekt, der gør, at barnet både er modtageligt for lærerens faglige dagsorden og for bestræbelsen på at lette det i livet, der er udfordrende for netop det barn.”

”Når læreren viser interesse for én, så får man det ikke sådan ‘Nå, man er bare en elev’. Så viser hun, at hun ligesom bekymrer sig for mig, og om jeg lærer noget”. (Pige, 6. klasse)

Fra forskningen ved vi, at lærere/pædagogers relationskompetence har betydning for børns:

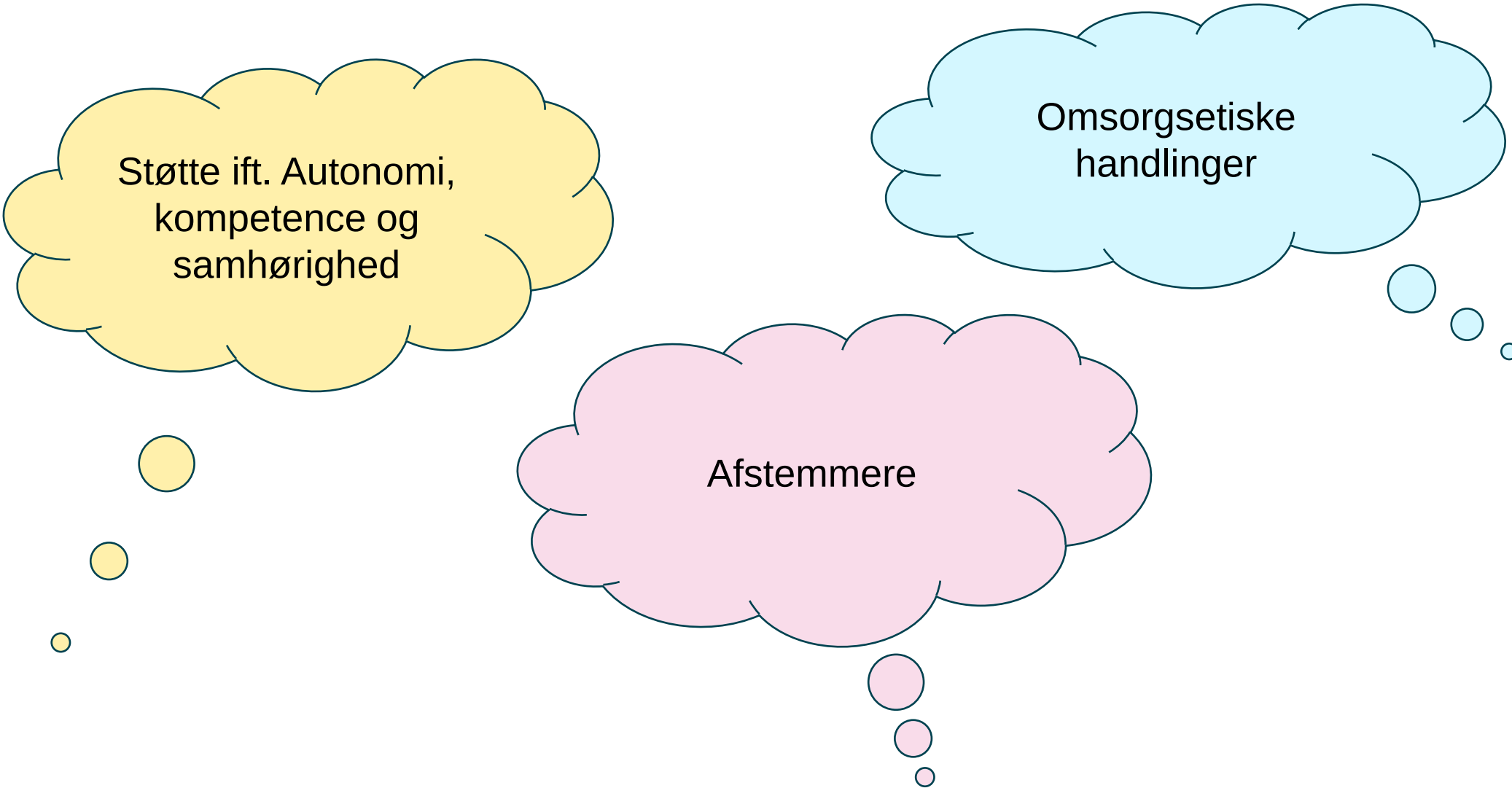
- Læreprocesser, livsglæde, sociale relationer, trivsel, selvværd, stressniveau, selvregulering og fremtid.

(Klinge, 2019)

Drøft to og to: Hvornår er det nemt at agere relationskompetent? Og hvornår er det udfordrende?

Kendetegn ved relationskompetent praksis

Støtte ift. Autonomi,
kompetence og
samhørighed

Omsorgsetiske
handlinger

Afstemmere

En del af det at agere relationskompetent handler om, at vi forsøger at blive afstemte med børnene. afstemmere er de verbale og nonverbale udtryk, der giver børnene en oplevelse af, at de voksne har dem på sinde.

Eksempler på afstemmere

- Timing i turtagning.
- Venligt tonefald.
- Smil og latter.
- Øjenkontakt.
- Venlige ord og nik.
- Berøring.
- Lytter og udviser imødekommenhed overfor børnenes forslag.

Skal vi være afstemte altid?

- Der er ingen voksne i skolen (eller nogen andre steder), der er afstemte med børnene hele tiden. Det er heller ikke målet.
- Målet er, at vi bliver opmærksomme på, om der er børn, der for ofte oplever, at de voksne ikke er på bølgelængde med dem.
- Og at vi kan "hente os selv ind igen", når vi bliver **fejlafstemte** med børnene.

"Skæld ud er den fejlafstemning, der er værst i intensitet, og den trækker negative spor i parternes relation."

Eksempler på fejlafstemning

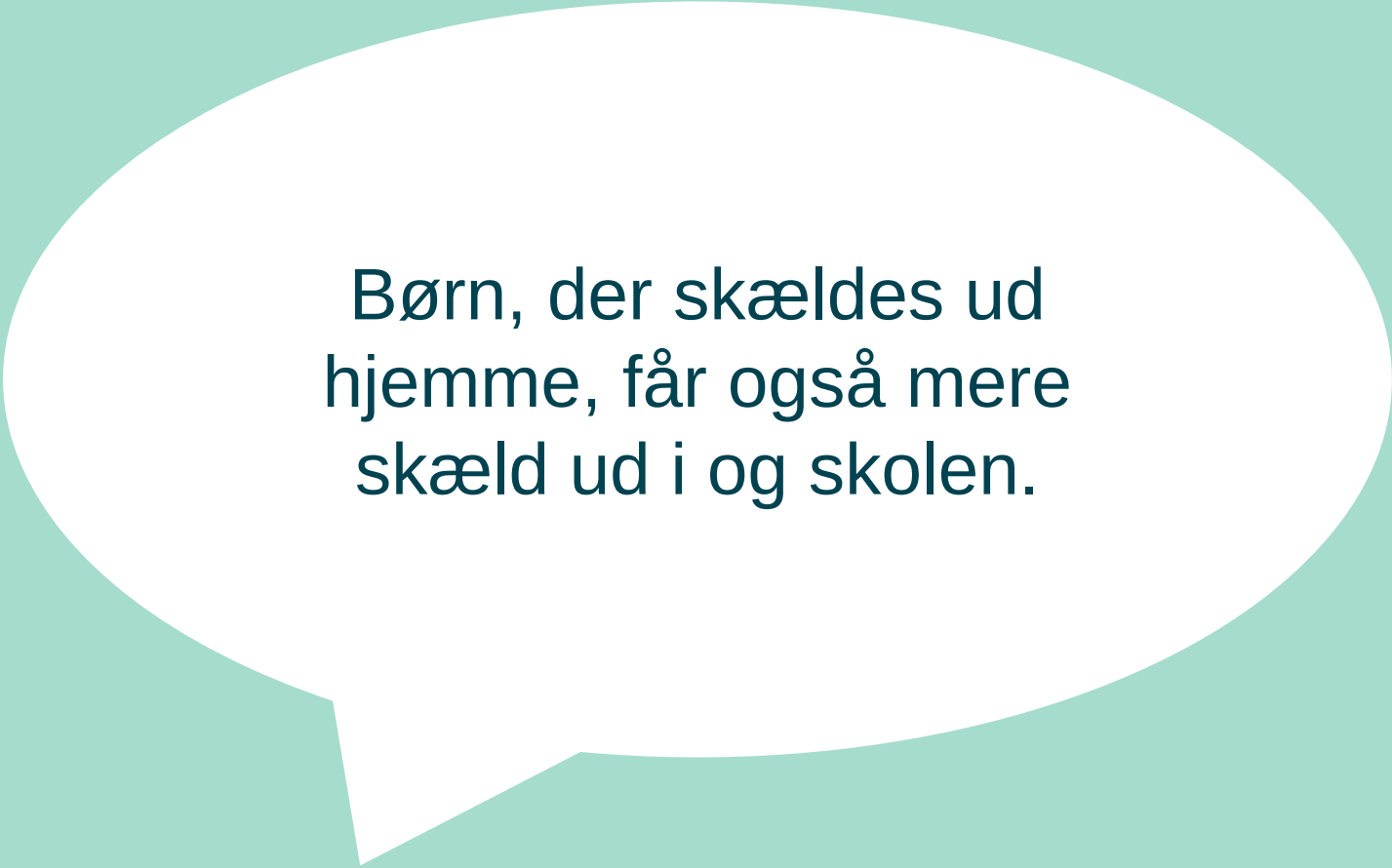
- Når de voksne afbryder børnene.
- At vende sig væk fra børn, der fortæller noget.
- Hårde ord eller nedladende toneleje.
- Himlen med øjnene eller rynkede bryn.
- Ignorering eller afvisning.
- Råben eller fysiske markeringer, fx greb i armen.

Skæld ud virker ikke...

- Cirka 1/4 af børn oplever, at de bliver skældt ud i skolen.
- Børn der ofte skældes ud, opleves som mindre attraktive legekammerater af deres jævnaldrende.
- Børns læring påvirkes, når der skældes ud i læringsrummet. Skæld ud er stressende for både børn og voksne, og stress påvirker hjernens funktioner negativt.
- Kortisoludledning påvirker i 3-4 timer med betydning for hjernens styringsfunktioner og evnen til at afstemme sig voksne og de andre børn.

Dobbelt udsathed

Børn, der skældes ud
hjemme, får også mere
skæld ud i og skolen.

PAUSE

20 minutter

Drøftelse

Hvornår I jeres praksis tror I, at børnene føler sig skældt ud?

Hvad kan man opleve at få skæld ud for?

Får I øje på nogle bestemte børn, der føler sig meget skældt ud?

Voksne som omsorgsfulde rollemodeller

- De voksne fungerer som relationelle rollemodeller for børnene i skolen.
- Alle de egenskaber, vi ønsker børnene skal udvikle og bidrage med ind i børnefællesskabet, må modelleres af de voksne (kontinuerligt).

*"Hvis børn skal vokse op og blive i stand til at reagere hjælpsomt på andres behov, skal de have **mange erfaringer** med, at deres omgivelser har reageret hjælpsomt på deres behov."*

Louise Klinge

Lytter de voksne til børnene?

Hvor meget fylder ironi og sarkasme?

Hvordan omtales børn og deres forældre?

Er der nogen der opdager, hvis man har brug for hjælp?

Giver de voksne indtryk af, at de kan lide at være her?

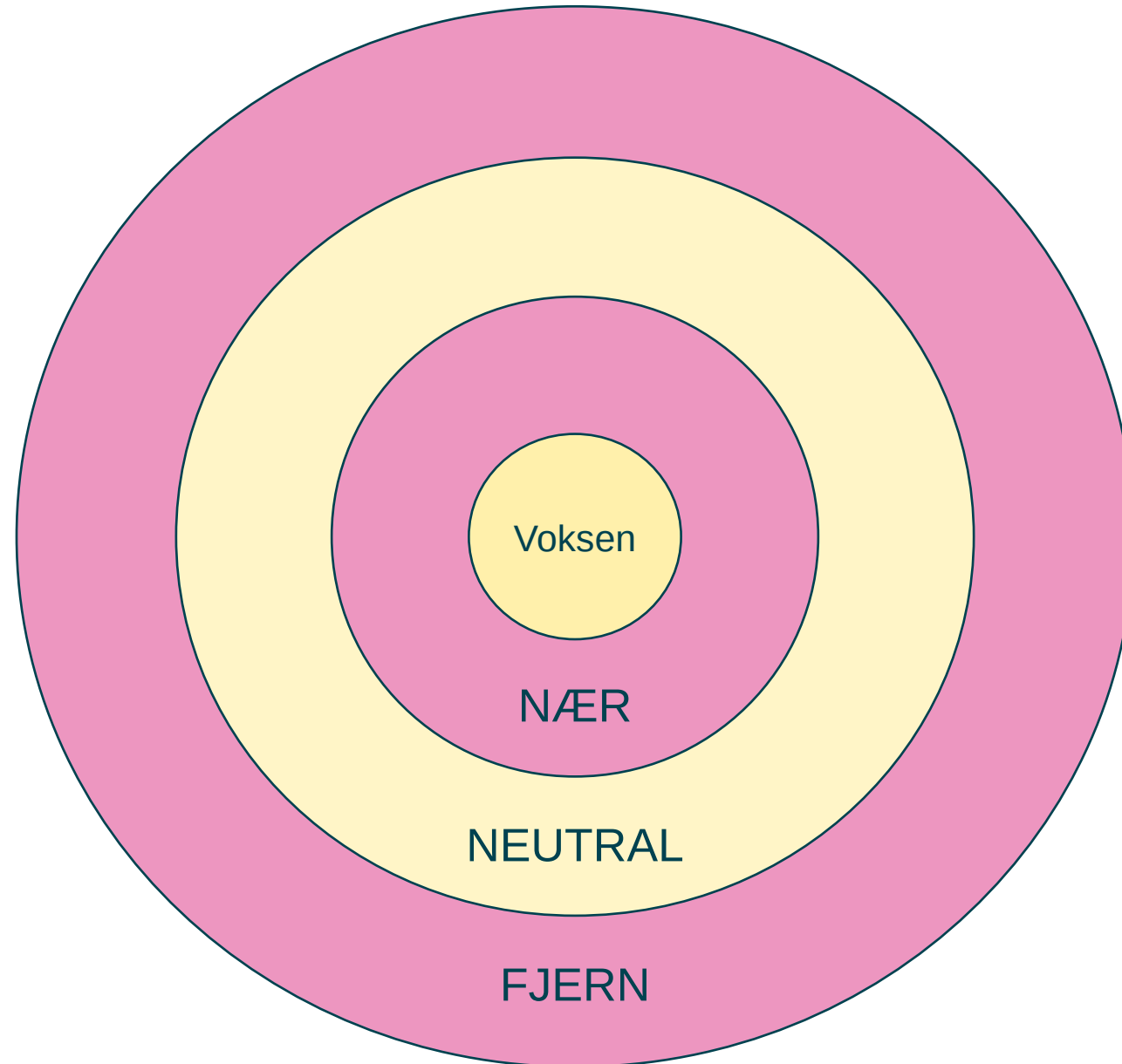
Omsorgsetiske handlinger

- Når vi møder børnene med nysgerrighed.
- Når vi baner vejen for, at barnet kan bringe sig selv i spil.
- Huske at alle tilstande er foranderlige – se på konteksten.
- Centralt i børnenes dannelsesproces.

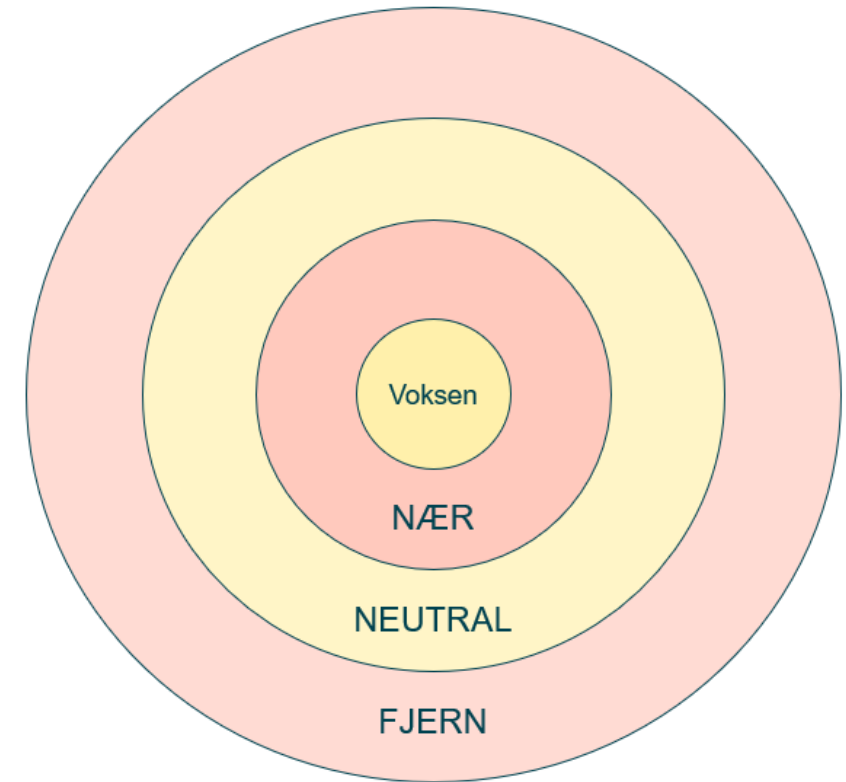
I hvilke situationer ser I jer selv som gode rollemodeller for børnene?

RELATIONSCIRKEL SOM REDSKAB

Refleksionsøvelse til (evt.) senere brug

- I tager udgangspunkt i en fælles klasse eller team.
- Alle udfylder relationscirklen med elevernes navne.
- I teamet sammenligner I jeres relationscirkler og drøfter, om der er elever i, der ikke ser ud til at have voksne, de har nære relationer til.
- Hvad vil I fremadrettet gøre/være opmærksomme på?

Gruppearbejde: Fra teori til praksis

Relationskompetence i virkeligheden – hvordan ser det ud?

- Alle sætter sig i deres grupper.
- Silent Brainstorm:
 - Alle har nu to minutter til at skrive ned, hvad I kommer til at tænke på, når I forholder jer til overskriften. Det skal være så konkret som overhovedet muligt – hvordan ser jeres egen, gode relationskompetente praksis ud? Og hvad kræver det af jer og jeres kollegaer?

Eksperiment
5 minutter

Relationskompetence i virkeligheden – hvordan ser det ud?

- I har nu 10 minutter til at samle jeres viden og dele med hinanden i gruppen. Er der noget, der går igen? Hvilke pointer tænker I, er særlig vigtige, når I skal forholde jer til overskriften?

Udveksling
10 minutter

Relationskompetence i virkeligheden – hvordan ser det ud?

- Med udgangspunkt i pointerne fra jeres post-its skal I nu lave en præsentation til de andre på holdet (Det må også gerne være en helt konkret situation).
- I har følgende valgmuligheder ift. Produktet til jeres præsentation af spørgsmål:
 - Lav en planche
 - Lav et skuespil
 - Byg noget, der besvarer spørgsmålet
 - Noget helt fjerde.

Fordybelse
20 minutter

Relationskompetence i virkeligheden – hvordan ser det ud?

- Nu har I alle otte minutter til at fremlægge for hinanden i grupperne på skift.
- Der skal være plads til at stille spørgsmål til præsentationen.

Præsentation
30 minutter

PAUSE

40 minutter

Relationskompetence i virkeligheden – hvordan ser det ud?

- Hvordan var processen?
- Hvad fik I ud af det?
- Hvilken forståelse af læring står denne måde at arbejde med emnet på?
- Hvad kan forskellige forståelser i jeres arbejde?

Hvorfor gjorde jeg det?

Opsamling
10 minutter

Selvbestemmelsesteorien

Støtte ift. Autonomi,
kompetence og
samhørighed

Indre eller ydre motivation?

Intrinsisk motivation ("indre motivation") knytter sig til selve aktiviteten.

- Personen motiveres af at deltage i aktiviteten alene – det er rart at deltage, løbe, læse osv.

Ekstrinsisk motivation ("ydre motivation") knytter sig til aspekter som belønning og straf.

- Guldstjerner og bonusordninger – eller skældud og fratagelse af goder.

- Forskning viser, at **overdreven** brug af ekstrinsisk motivering **hæmmer** den intrinsiske motivation.

Et eksempel fra en hverdag

Klassen har læst en artikel om nogle bankrøvere, der mislykkedes i et bankforsøg... Rezan og Kasper er ofte udfordrede i dansk, og mens resten af klassen er inddelt i grupper og arbejder med opgaver til artiklen, sidder læreren med de to drenge i 20 minutter og hjælper dem med at forstå artiklen. Rezan siger flere gange, at han ikke kan svare på lærerens spørgsmål, fordi han ikke lige har fulgt med. Han siger også, at han gerne vil arbejde med spørgsmålene ligesom de andre, men det mener læreren ikke, at han kan. Læreren har bedt drengene om at læse artiklen igen, og da hun kommer tilbage efter fem minutter, finder følgende ordveksling sted: Kasper: *"Han siger, han har forstået det, Lærer: Du har forstået det. så prøver vi lige igen. Hele teksten. Jeg er sådan set ligeglad med, om I får løst den her opgave."* Rezan skal til at sige noget. Lærer: *"Nej prøv lige at hør, hvad jeg siger til dig Rezan. Jeg er sådan set ligeglad med, om I får løst opgaven, for mig er det vigtigste, at I forstår..."* Rezan: *"Det gør vi også."* Lærer: *"Det her, det er en artikel, hvad står der i artiklen..."* Som jeg hører det Rezaan, så er der flere forskellige ting, du ikke forstår..." Rezan: *"Det er fordi, jeg gerne vil.. Fordi jeg er vred."* Lærer: *"Du er vred, hvorfor er du vred?"* Rezan: *"Du tror ikke på mig. Jeg kan."* Lærer: *"Jamen når du starter med ikke at kunne svare på mit spørgsmål, så tænker jeg, at der skal lidt hjælp til. Vil du så i gang med opgaven? Du har et kvarter endnu. Så hjælper jeg Kasper."* Rezan: *"Hvem er jeg sammen med så? Alle andre er sammen med nogen."* Lærer: *"Jamen så er du sammen med dig selv."*

Ordvekslingen fortsætter. Læreren forsøger at spore sig ind på, hvordan hun skal hjælpe Rezan i gang med det faglige indhold, men hun har svært ved, hvordan hun bedst hjælper ham videre. Mens læreren taler med Kasper, går Rezan over til en drengegruppe, og spørger dem om, hvad opgaverne handler om. Herefter sætter han sig på sin plads og arbejder, men kun et øjeblik – så skal der pakkes sammen.

Lærernes daglige dilemma

- Så længe vi har et skolesystem, hvor børn forventes at kunne på forhånd definerede ting på bestemte klassetrin, vil lærerne dagligt befinde sig i et dilemma, der kan minde om eksemplet → Dilemmaet mellem at tage hensyn til en faglig dagsorden eller det, børnene udtrykker, at de har brug for.
- Det faglige rationale vs. Det sociale rationale.
- Viden om autonomi, kompetence og samhørighed får ikke dilemmaet til at forsvinde – men det kan gøre relationen til børnene og bevidstheden om, hvorfor de gør, som de gør, bedre → Bedre afstemthed mellem den voksne og barnet, gør det lettere for barnet.
- En måde hvorpå barnet føler sig set og hørt.
- Selvbestemmelsesteorien styrker fagpersoners handlerum.

Den gyldne mellemvej

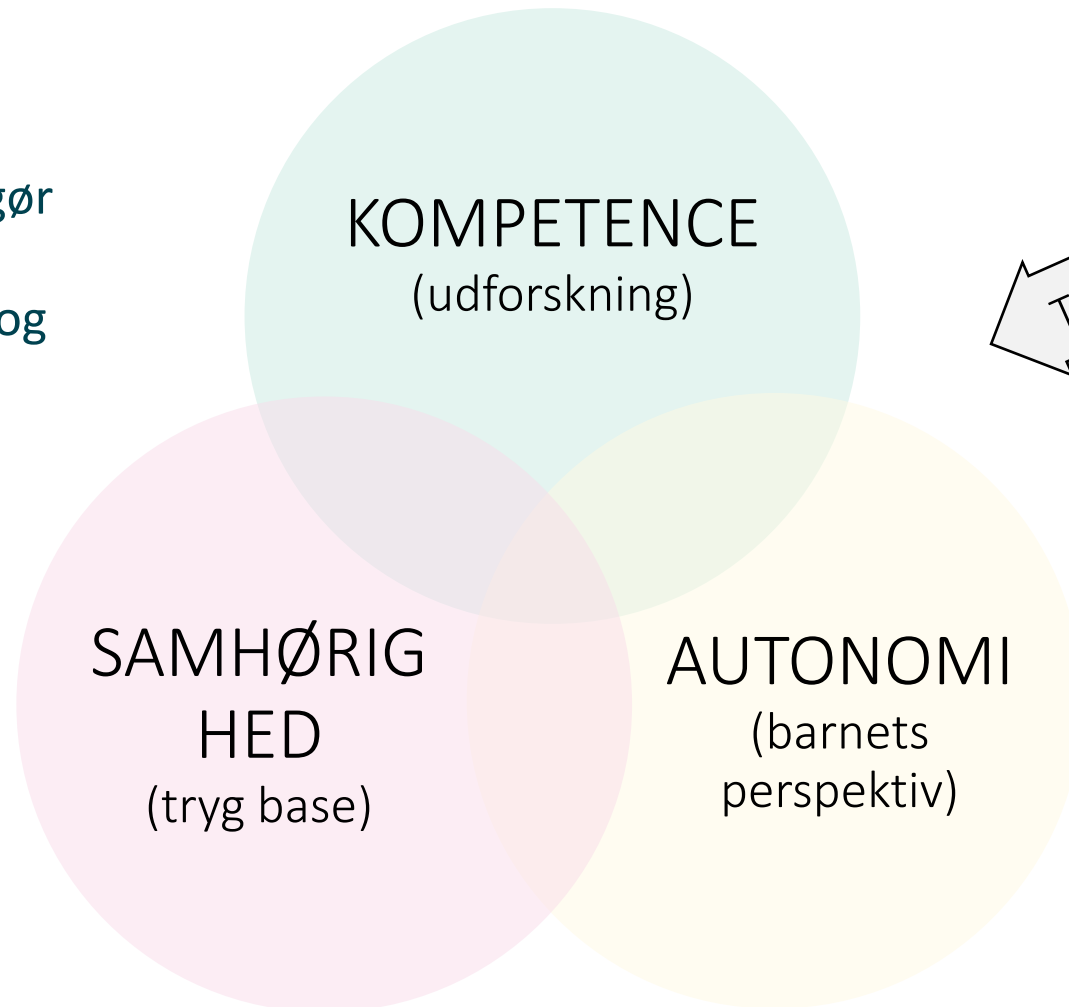
- Man kan sigte efter **integreret regulering** som en mellemvej mellem intrinsisk og ekstrinsisk motivation.
- Når mennesker oplever **integreret regulering** accepterer vi omverdenens krav og normer. Vi efterlever dem uden hverken at føle stor indre lyst eller ubehag og modstand.
- Man kan **fremme den integrerede regulering gennem behovsstøtte** ift. tre grundlæggende psykologiske behov.

Selvbestemmelsesteorien

Tilhør, kompetence og autonomi udgør tre grundlæggende behov, der er forudsætning for trivsel, motivation og deltagelse.

- for alle børn (og voksne) uanset diagnoser eller andre særlige forudsætninger.

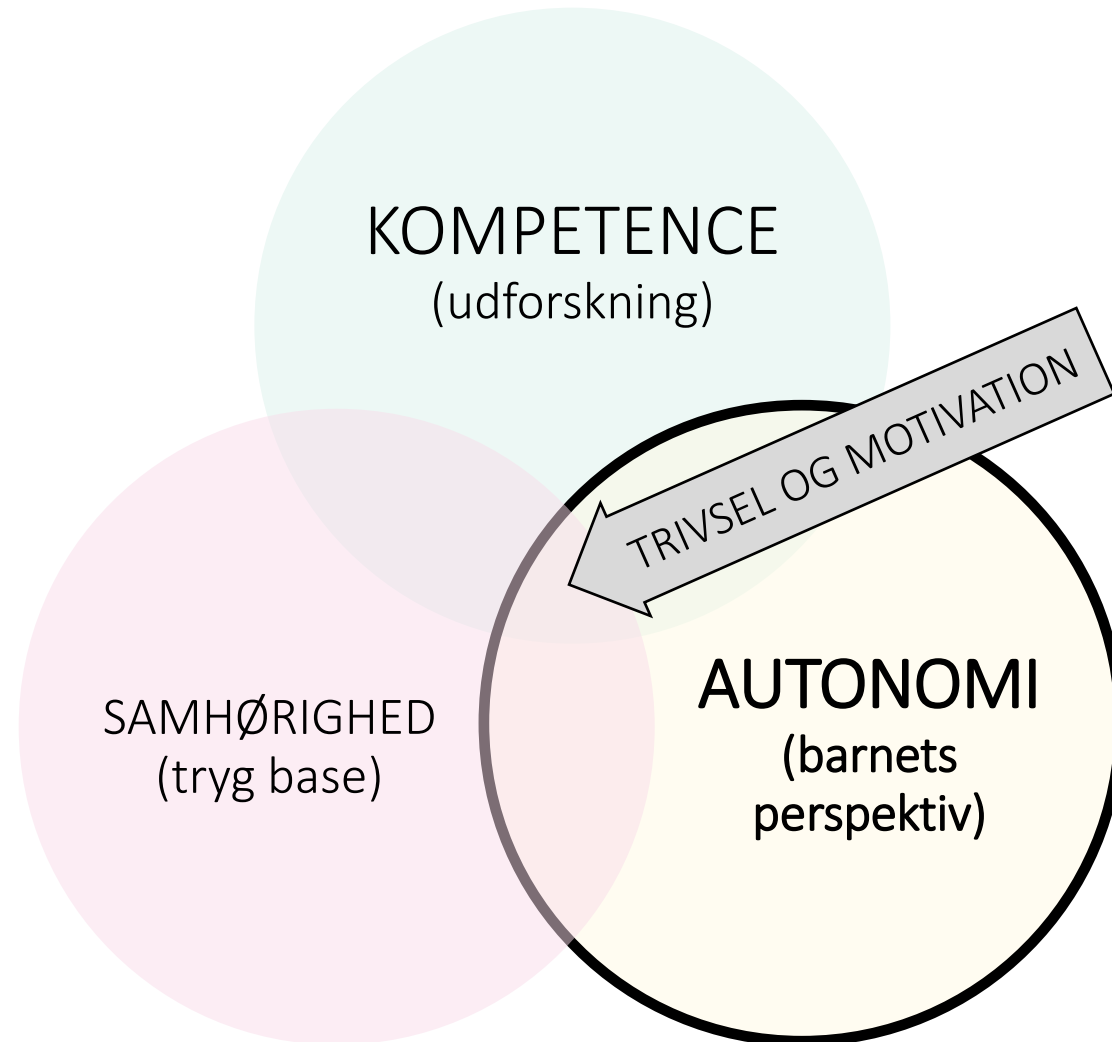

TRIVSEL OG MOTIVATION

Selvbestemmelsesteorien

AUTONOMI

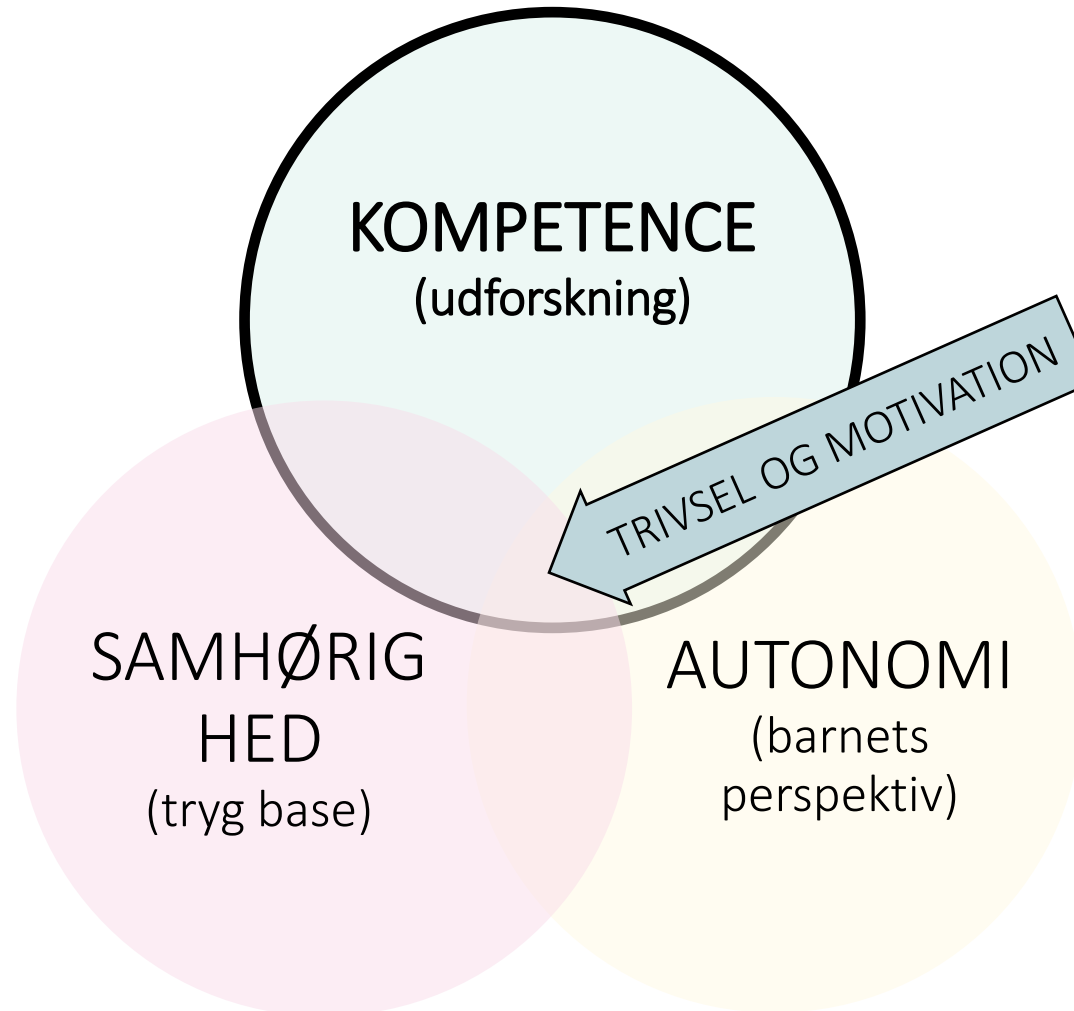
- Følelsen af at sidde i førersædet af eget liv – oplevelse af mening.
- Fravær af kontroltab og afmagt.
- Oplevelsen af at blive hørt og inddraget.
- At blive tilbudt valgmuligheder.

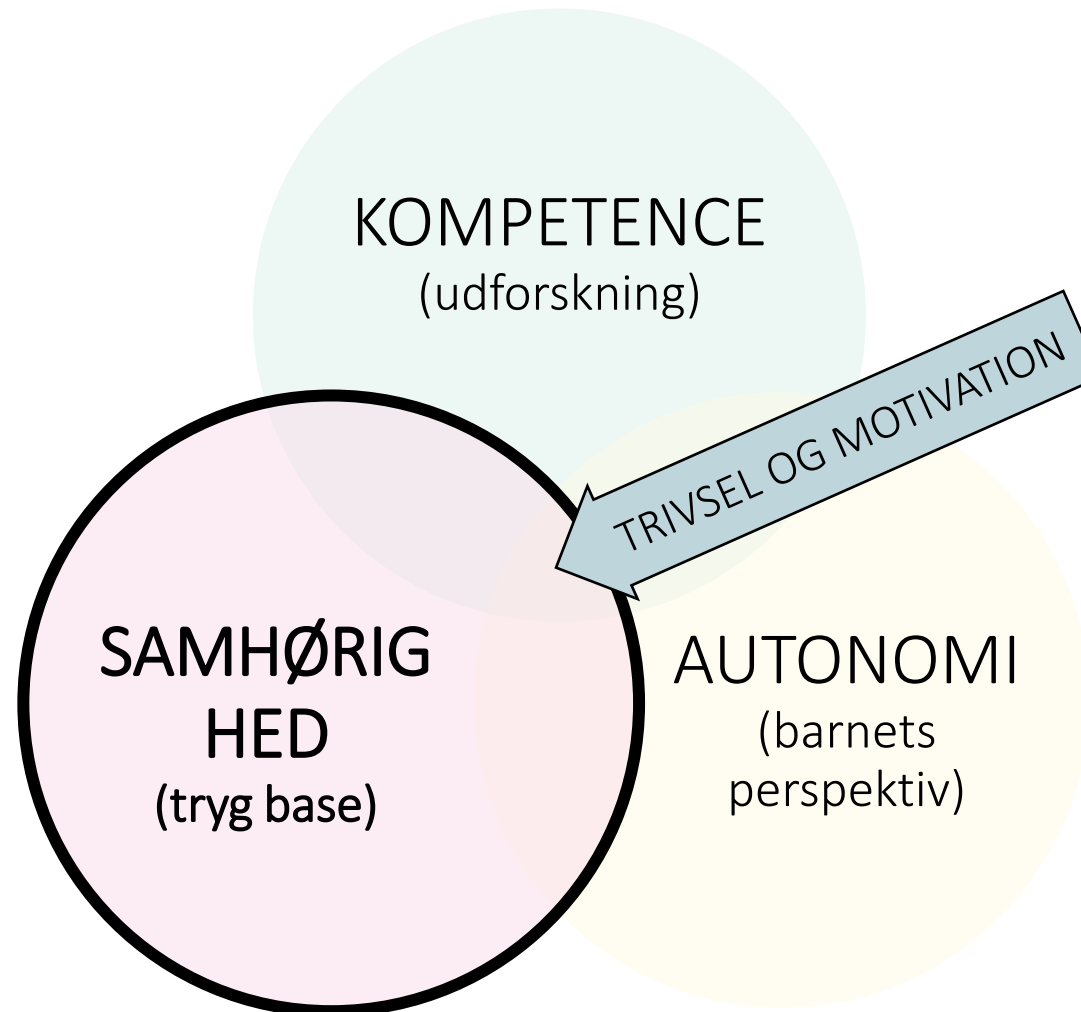
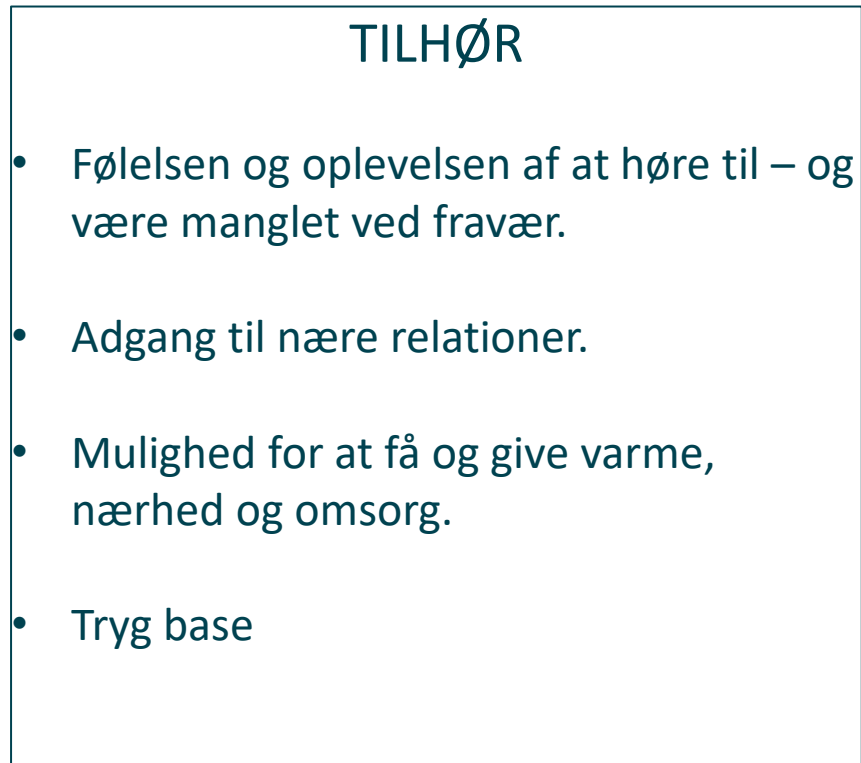
Selvbestemmelsesteorien

KOMPETENCE

- Følelsen af at have noget at byde ind med i fællesskabet og i undervisningen.
- Oplevelsen af at have de nødvendige forudsætninger, for at slå til – både i forhold til det faglige OG det sociale.
- Mulighed for at blive udfordret på et passende niveau; ikke for meget og ikke for lidt (NUZO).

Selvbestemmelsesteorien

Selvbestemmelsesteorien

”Hvis man vil motivere sine elever, må man give dem vilkår, der bedst muligt støtter dem i at få deres behov opfyldt.”

- Følelsen og oplevelsen af at høre til – og være manglet ved fravær.
- Adgang til nære relationer.
- Mulighed for at få og give varme, nærhed og omsorg.
- Tryk base

SAMHØRIGHED
(tryk base)

KOMPETENCE
(udforskning)

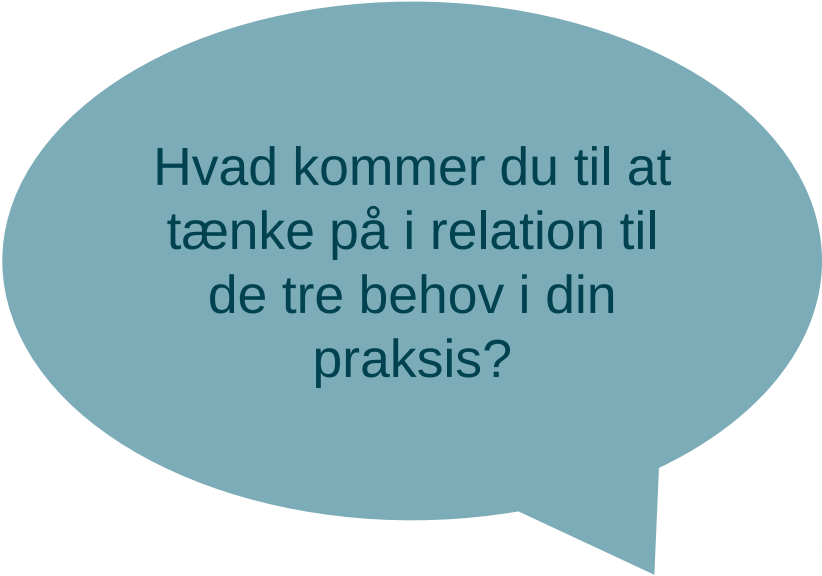
- Følelsen af at have noget at byde ind med i fællesskabet og i undervisningen.
- Oplevelsen af at have de nødvendige forudsætninger, for at slå til – både i forhold til det faglige OG det sociale.
- Mulighed for at blive udfordret på et passende niveau; ikke for meget og ikke for lidt (NUZO).

TRIVSEL OG MOTIVATION

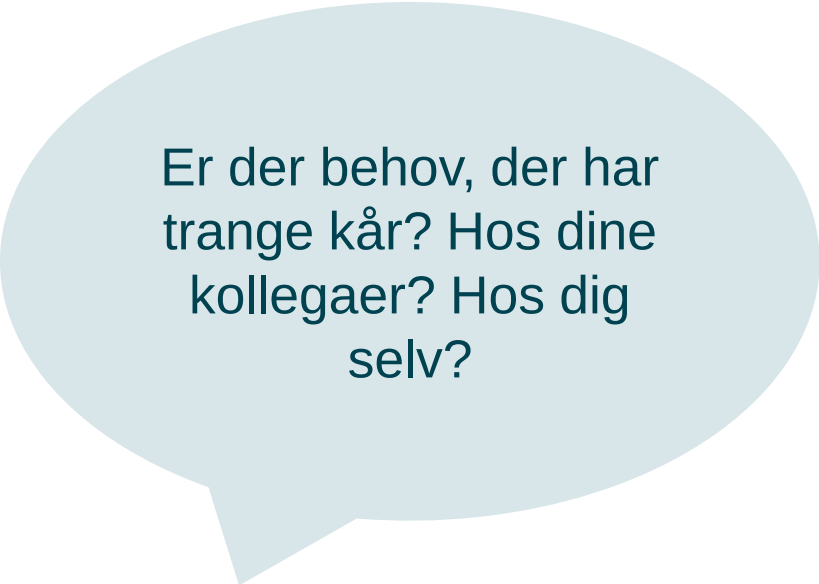
AUTONOMI
(barnets perspektiv)

- Følelsen af at sidde i førersædet af eget liv – oplevelse af mening.
- Fravær af kontroltab og afmagt.
- Oplevelsen af at blive hørt og inddraget.
- At blive tilbudt valgmuligheder.

Drøft med jeres naboer

Hvad kommer du til at tænke på i relation til de tre behov i din praksis?

Er der behov, der har trange kår? Hos dine kollegaer? Hos dig selv?

Behovsstøtte - i og udenfor undervisningen

Samhørighed i børnehøjde – hvordan ser det ud?

"Jeg har gode venner henne i skolen, og når jeg er sammen med mine kammerater laver vi sjove og hyggelige ting med hinanden. De voksne hjælper mig, hvis jeg bliver ked af det eller bange. Hvis jeg har været syg eller på ferie, glæder jeg mig til at komme i skole igen. De andre har garanteret også savnet mig.

De voksne i skolen kender mig godt, og ved, hvad jeg kan lide og hvad der er svært."

Samhørighedsstøtte i skolen

- Børn har brug for at blive mødt af **venlige og imødekommende** voksne for at forbinde sig til både de voksne og til de andre børn
- **Involvering**: De voksne interesserer sig for børnenes indersider – hvad er de optagede af? Hvad kan de lide? Når de voksne involverer sig i børnene, oplever børnene, at de er betydningsfulde.
- De voksne tilrettelægger opgaver som **teamwork**, så børnene oplever at der er brug for deres bidrag i gruppen – ”Jeg har brug for de andre, og de andre har brug for mig.”
- **Nedton konkurrencer**, der handler om at enkelte børn vinder (og andre ikke gør det) – og med fokus på præmier.
- De voksne har **fokus på ressourcer**: Hjælp børnene med at få øje på deres egne og andres ressourcer. Alle har brug for at opleve, at de kan yde et særligt bidrag til fællesskabet. De voksne kan overveje aktiviteter som Ressourceblomster eller Den Gode Stol.

Kompetence i børnehøjde – hvordan ser det ud?

"Jeg kan finde ud af at udføre de ting, jeg sætter mig for, og når de voksne i skolen sætter aktiviteter i gang, ved jeg, hvad de forventer af mig.

Når jeg stilles over for en opgave, så klarer jeg den som regel.

Det er ret nemt for mig at regne ud, hvordan jeg løser de udfordringer, jeg møder. Hvis jeg ikke kan klare det selv, ved jeg, at der er hjælp at hente. Det er sjældent, at jeg føler mig magtesløs – som regel er der noget, jeg kan gøre..."

Kompetencestøtte i skolen

- **Anerkend børnenes færdigheder:** Mind børnene om, hvilke ressourcer og evner de allerede har, som de skal bruge til at løse de opgaver, de står overfor – også selvom I tænker, at børnene allerede er klar over det.
- De voksne **udtrykker positive forventninger** og anerkender børnenes bestræbelser – ”Jeg kan se, at du synes det lyder svært, men jeg er sikker på, at du kan klare det her.” eller ”Hvor har du koncentreret dig længe. Det er virkelig godt klaret.”
- Skab en **overskuelig struktur**, så børnene ved, hvad de skal hvornår: Når børn (og voksne) skal lære noget nyt, er det gavnligt at bryde opgaver ned i mindre overkommelige dele. Hvad er første step?
- Tilbyd **valgmuligheder**, der tager højde for børnenes læringsbarrierer: De voksne er opmærksomme på, om der er elever i klassen, der ikke (endnu) har forudsætninger for at deltage i de aktiviteter, der igangsættes. Hvordan kan valgmuligheder give deltagelsesmuligheder?
- **Begræns det abstrakte** og giv børnene mulighed for at arbejde konkret og praktisk – gerne med mulighed for at bevæge deres kroppe både i forbindelse med konkrete aktiviteter og på tværs af en skoledag.

Autonomi i børnehøjde – hvordan ser det ud?

”Ja, det er mig, der bestemmer i mit liv. Som regel er der forskellige muligheder, jeg kan vælge imellem, når jeg er i skolen. Jeg føler ikke, at jeg bliver presset eller kontrolleret af andre. Jeg støtter mig gerne til de voksne – dem har jeg nemlig tillid til. Når jeg følger deres råd, er det fordi jeg synes, at det er gode råd, de giver mig.

Når jeg er sammen med mine kammerater og de voksne i skolen, har min stemme vægt og betydning; jeg oplever, at jeg bliver hørt og set.”

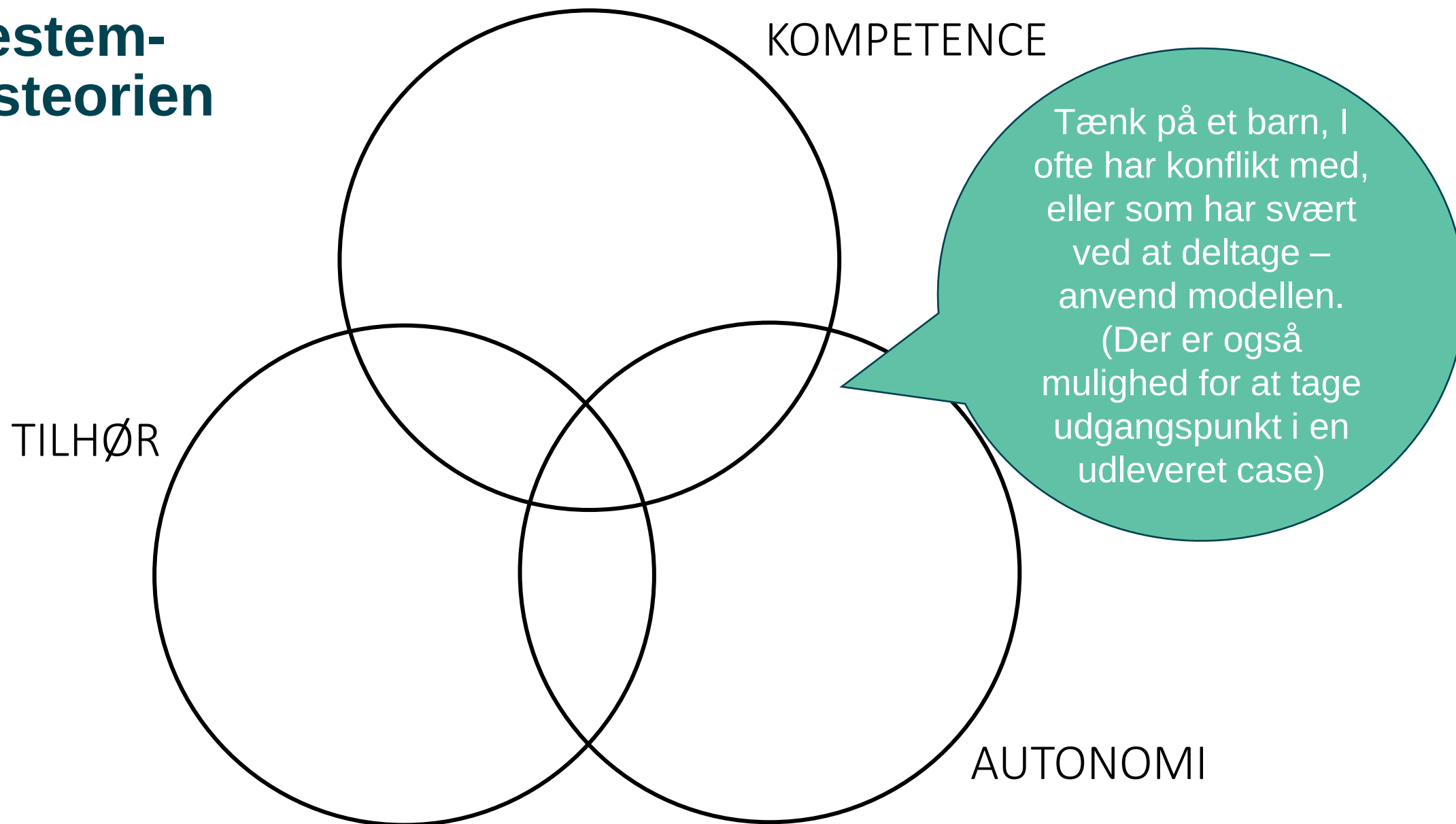
Autonomistøtte i skolen

- **Vær nysgerrige på børnenes perspektiv** – og vis, at I er det. Evaluer fx sammen med børnene – både før og efter en aktivitet. Hvad tænker de, om de aktiviteter og opgaver, I skal lave sammen? Er det sjovt, svært, tidskrævende, forståeligt osv.?
- **Anerkend børnenes følelser** – særlige følelser af modstand. Børnene har brug for at mærke, at de voksne forstår, hvad der er på spil for dem.
- **Anerkend initiativer** fra børnene: Hvis børnene selv har en idé til en aktivitet eller en måde at løse en opgave på, som ikke strider mod det overordnede mål, så giv plads til det.
- Hvem har ordet? Strukturer jer på måder, så **børnene kan tænke og tale sammen**. Vi strukturerer os ofte på en måde, så de voksne taler mest og børnene forventes at lytte.
- Overvej om der kan være mulighed for at **placere sig forskellige steder** i undervisningen. Skal man altid løse sine opgaver ved sit arbejdsbord?

Støtte af (alle) behov i undervisningen

Lav tærskel – Lavt til loftet	Lav tærskel – Højt til loftet
Et muligt svar er det rigtige	Der er mange gode svar og mulighed for overraskende svar.
Der er én bestemt måde, opgaven skal løses på.	Opgaven kan løses på mange måder, og eleverne kan gå nye veje til målet.
Nogle børn er lynhurtigt færdige.	Engagerede børn kan arbejde længe. Man er aktiv i lang tid.
Det er nok at tjekke resultatet, man behøver ikke en forklaring.	Forklaringen på problemløsningen er mere interessant end løsningen.
En robot kan tjekke svaret.	Der skal et intelligent menneske til at vurdere. Der kan gives feedback.
Man keder sig, når man ser besvarelserne.	Det er sjovt at se, hvad klassen/gruppen af elever har fundet på.

Selvbestem- melsesteorien

PAUSE

15 minutter

Elevernes perspektiver

Mentalisering

Blikket for intentionen og nysgerrigheden ift. Den andens sind er afgørende for vellykket mentalisering – ikke evnen til korrekt afkodning

”Omtanke plus indføring.”

- Forstå intentionen og dermed de mentale tilstande, der ligger til grund for en andens handling.
- Forstå sine egne mentale tilstande.
- Skelne mellem sine egne og andres sindstilstande.
- Skelne ydre virkelighed fra inde mentale tilstande.

Mentaliseringsevnen

- Forståelse for sig selv og den anden.
- Ikke en medfødt evne, men vi er alle disponerede.
- Udvikles i samspil.
- Omsorgssvigtede/traumatiserede: svækket evne.
- Diagnoser: (Kan have) svækket evne.
- Kontekstafhængig.

Mentaliseringssvigt

Måske I kender metodeloftet? → "Det er barnet/forældrene der gør noget forkert."

- Når vi har intense følelser på spil eller når vi stopper med at være nysgerrige.
- Mister fokus på mentale tilstande.
- Vi glemmer, at den anden har en indre verden, eller laver forkerte antagelser om denne.
- Vi mister evnen til at agere effektivt ift. Andre mennesker.
- Frustration og magtesløshed.

De forældre
burde tage noget
ansvar!

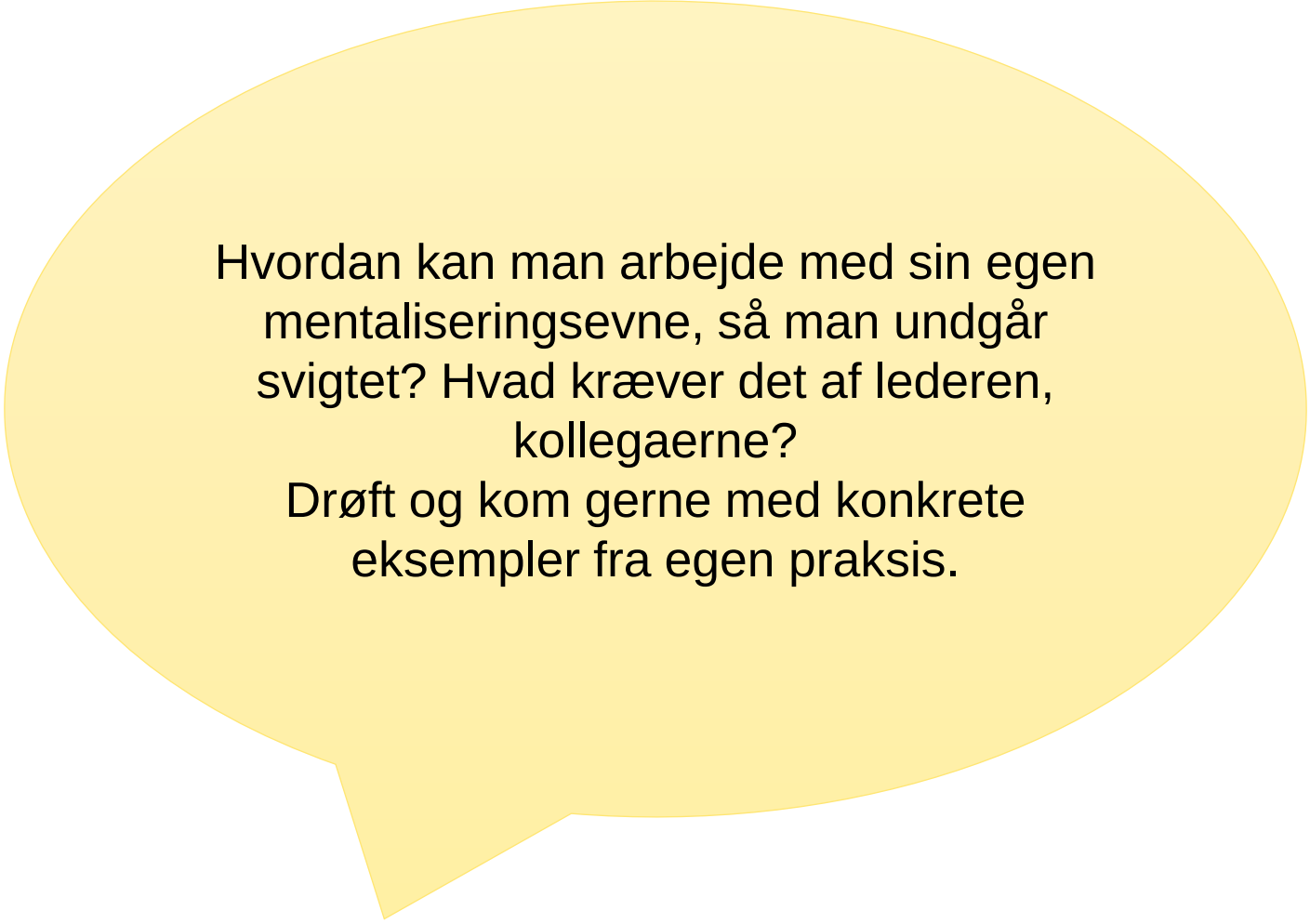
Jeg har jo sagt
det SÅ mange
gange!!

Jeg ved bare at
han har en
diagnose!

Hun er jo totalt
udenfor
pædagogisk
rækkevidde!

Han gør det kun
for at provokere!

Hvordan kan man arbejde med sin egen
mentaliseringsevne, så man undgår
svigtet? Hvad kræver det af lederen,
kollegaerne?

Drøft og kom gerne med konkrete
eksempler fra egen praksis.

Bevar nysgerrigheden på barnets perspektiv - altid

- På trods af gode intentioner viser forskning, at vi ofte glemmer at spørge barnet.
- Forveksling af hvad vi tror, og hvad barnet rent faktisk føler og tænker om en problematik.
- Overvejelser om, hvornår barnet skal deltage og ikke deltage – samt fokus på, hvad vi fortæller barnet.
- *"Når der er en diagnose, mister vi ofte nysgerrigheden."*

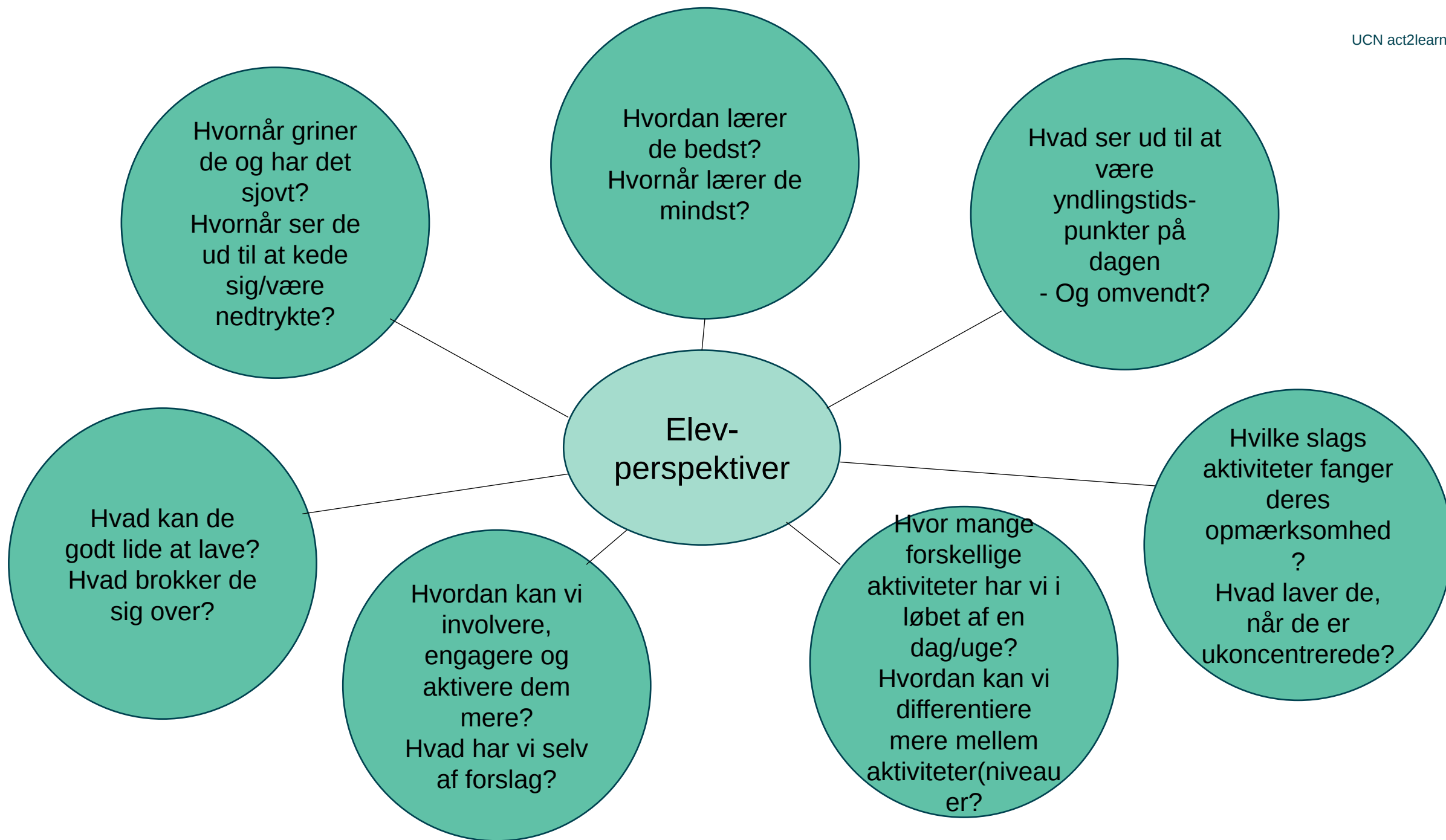

Definitionsragt og kommunikation

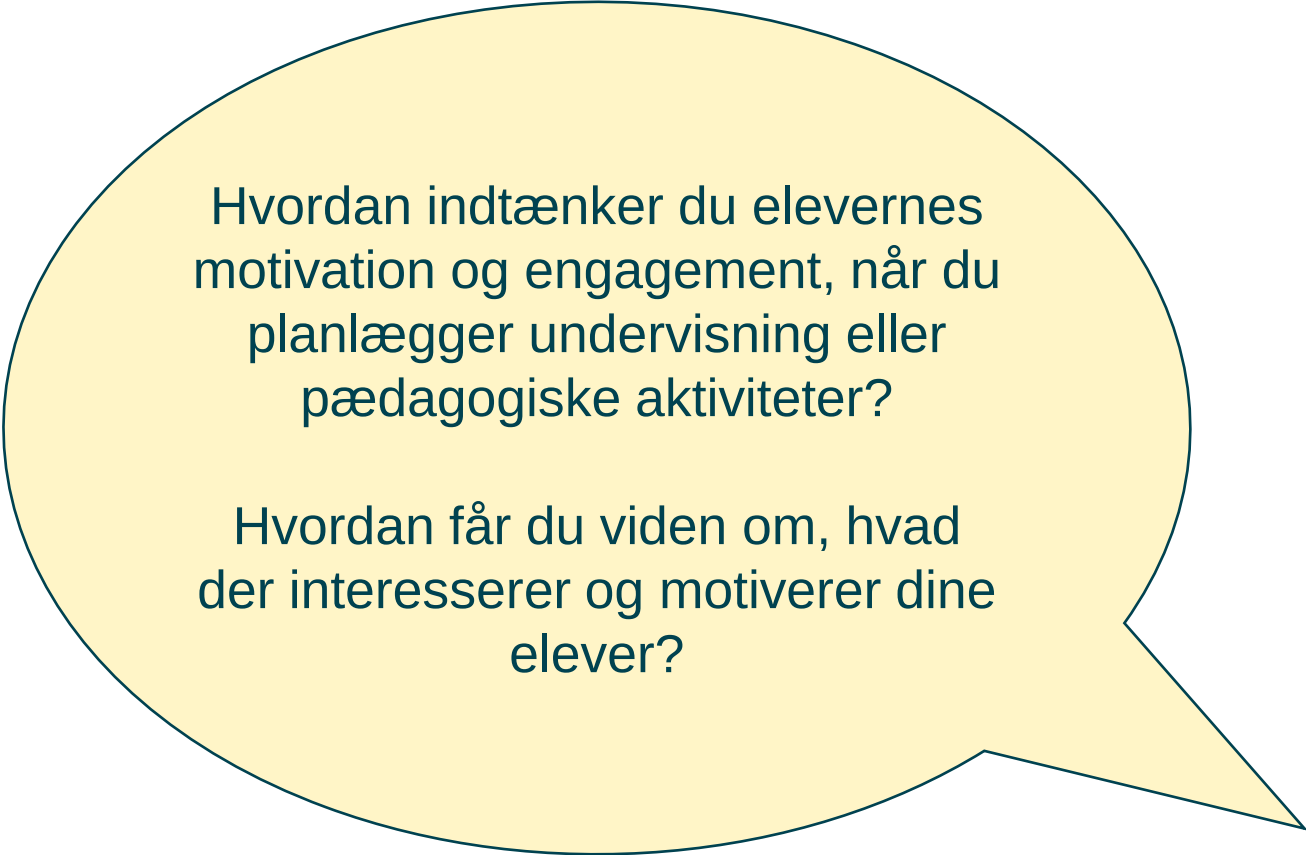
- Barnets selvrespekt, selvværd, rolle i omgivelserne udvikles i samspil med betydningsfulde voksne – og børnene er meget sammen med jer!
- Vi bliver selvstændige ved at blive anerkendt af andre.
- I er i en overmægtig position ift. Børnene – også når I oplever det anderledes.
- Tør du slippe kontrollen?

**At skabe
handlemuligheder for
sig selv:**
"Børn gør det godt, hvis
de kan."

Overvejelse til senere brug – evt. med kollegaer

Hvordan indtænker du elevernes motivation og engagement, når du planlægger undervisning eller pædagogiske aktiviteter?

Hvordan får du viden om, hvad der interesserer og motiverer dine elever?

Styrkelse af fællesskabet

Det tvungne fællesskab

- Skolen er et oplagt sted at øve sig i sociale samspil, da den kan ses som et "tvunget" fællesskab. For alle elever gør det sig gældende, at de skal gå i skole, og derved tvinges med i skolens fællesskab. Her er det vigtigt at huske, at alle har forskellig adgang til fællesskabet – og har brug for mere eller mindre hjælp til at kunne blive en aktivt deltagende del af fællesskabet.

Fællesskaber skal skabe nysgerrighed omkring...

(Tre gode huskeregler)

Hvordan forskellige aktiviteter skaber forskellige deltagelsesmuligheder?

Hvordan sociale dynamikker og samspil er mellem deltagerne?

Hvordan forskellige deltageres muligheder er for at øve indflydelse og bidrage?

Betingelser som afsæt for deltagelsesmuligheder

Hvilke
betingelser
er til stede?

Hvilke betingelser
skaber rammerne,
de voksne eller
børn for hinanden?

Hvad er børns
grunde til at
deltage/handle,
som de gør?

Hvad er det,
børn er fælles
om?

Hvordan ser det
ud fra børns
perspektiv?

Hvilke betingelser
skaber
deltagelsesmuligheder
– og hvilke skaber
deltagelsesbegræn-
sninger?

Læringsmiljø vs. Trivsels- og læringsmiljø

Vi kan *ikke* snakke læring uden at snakke trivsel.

- Samskabelse mellem børn og voksne.
- Indretning der kalder på alsidige udtryksformer.
- Voksne der benytter sig af alsidige udtryksformer.
- Skolen har behov for erfaringer fra indretningen af SFOen.
- **Hvordan forstår vi læring?**
(Drøfter I nogensinde det på skolen?)

"Blomsten er rød, stilken er grøn, sådan maler man en blomst, og det har man altid gjort, og sådan skal det også blive ved med at være!"

"Men den lille dreng sagde: Hvad så med farverne i regnbuen? Hvad så med farven, når solen går ned? Hvad med alle de andre farver? Må de så ikk' være med?"

Psykologisk ejerskab

- Følelsesmæssigt ejerskab til ting – særligt ting vi selv skaber.
- Når vi føler os forbundet med tingen, bliver den en udvidelse af os selv.
- Det samme gør sig gældende, hvis vi skaber noget sammen → Kollektivt psykologisk ejerskab.
- Spejling af gruppen – på både godt og ondt.
- Fællesskabende didaktikker som middel til at styrke fællesskabet.

Hvorfor ”Fællesskabende didaktikker”

Begrebet udspringer af mobbeforskningen → *”Kan en skolegang, der tilbyder fælles deltagelse i meningsfuld social praksis, minimere mobning?”*.

I de fællesskaber hvor der ikke opleves meningsfuldhed kan yderste konsekvens være den ekstreme form for eksklusion, som mobning er.

Didaktikken bør bevæge sig med tid og sted og hele tiden følge med skolens formål og forhindringer.

Det er ambitionen er at placere en indsats for tolerant skoletrivsel i skolens kerneopgave → Elevfællesskabet samles om undervisningen.

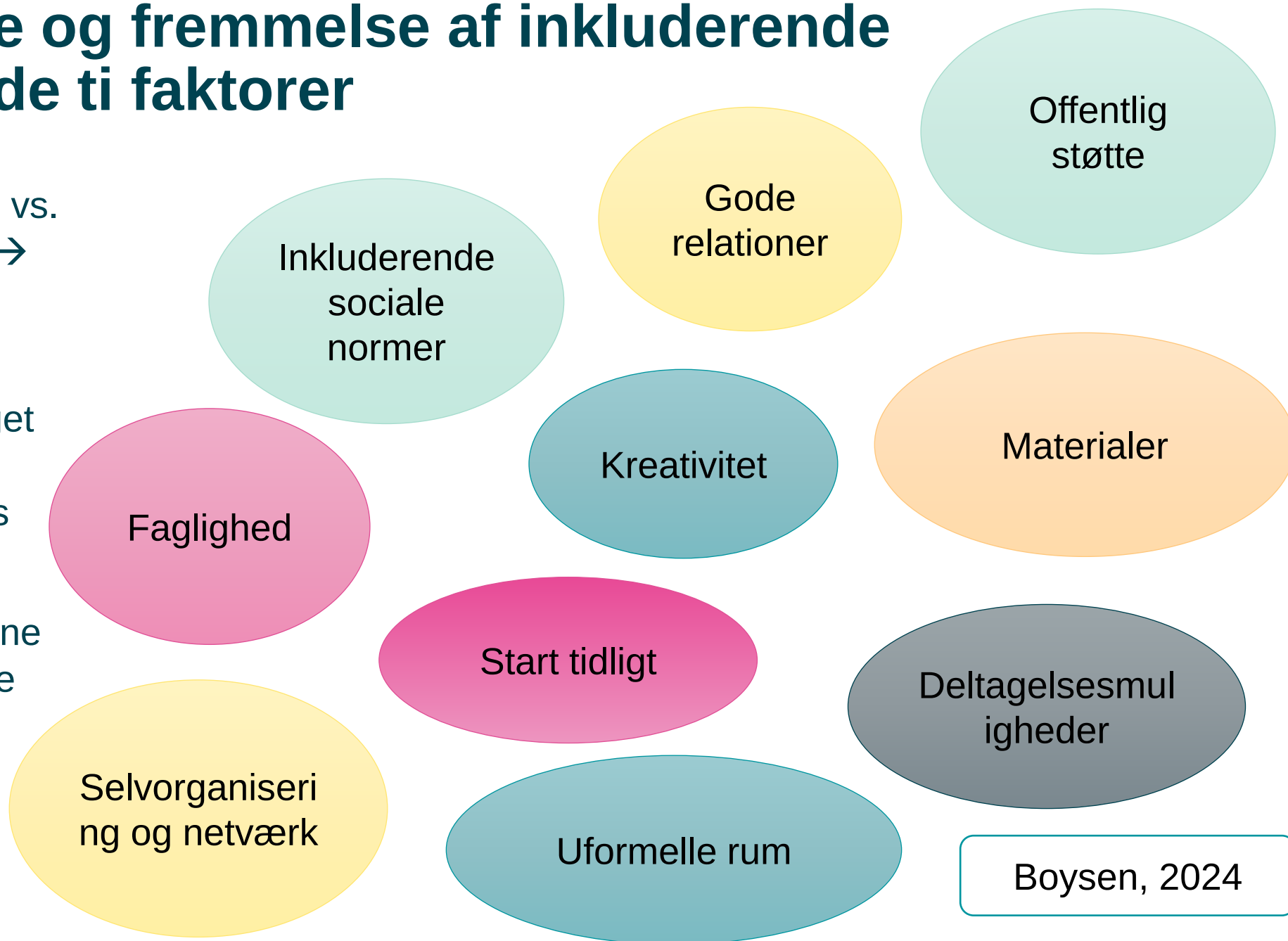
Fællesskabende didaktikker hjælper med at skabe (eller vedligeholde) trygge læringsfællesskaber → Igennem fagligt fokus udvikles inkluderende læringsmiljøer. I begrebet ligger også nye forståelser af klasseledelse og uro.

(Hansen, 2022)

Det fælles tredje og fremmelse af inkluderende fællesskaber – de ti faktorer

- Subjekt-subjekt relation vs. Subjekt-objekt relation → Barnet/den unge som vigtig deltager.
- Børn vil gerne lære noget – og der er udviklingspotentiale hos alle børn.
- Dannelse af børn → Evne til at indgå i mangfoldige sociale grupper

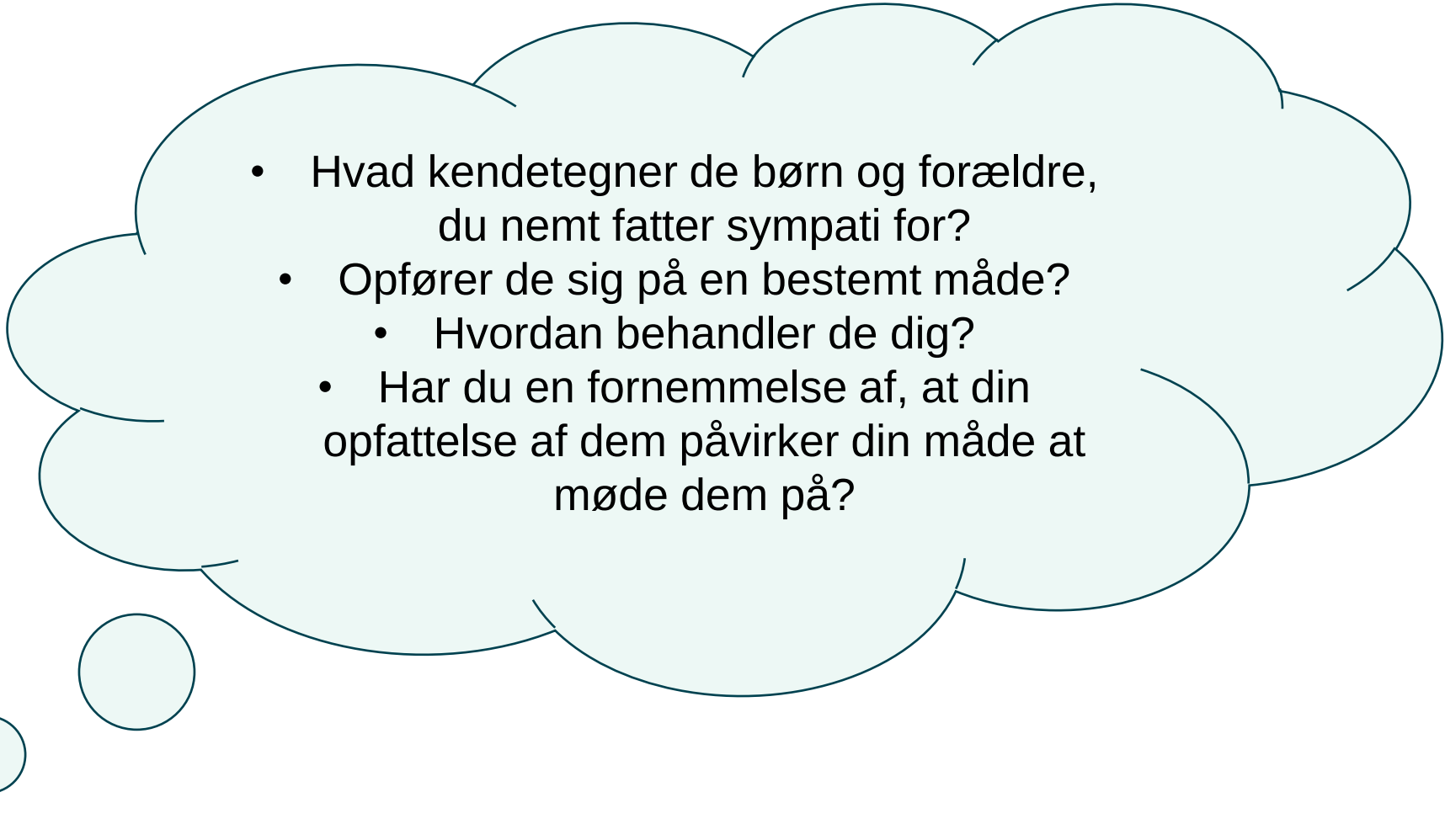
Walk and talk – 10 minutter

- Find en, du ikke har snakket med i dag. Gå en tur og drøft:
- *Hvordan arbejder du med fællesskabet både i og udenfor undervisningen?*
- *Hvordan sikrer du, at alle børn på et tidspunkt i løbet af dagen præsenteres for undervisning, de kan finde ud af?*
- *Får du øje på et eller flere børn, du skal have et særligt fokus på?*

Hvad tror du?

Overvej med dig selv (Og evt. med dine kollegaer på skolen)

-
- Hvad kendetegner de børn og forældre, du nemt fatter sympati for?
 - Opfører de sig på en bestemt måde?
 - Hvordan behandler de dig?
 - Har du en fornemmelse af, at din opfattelse af dem påvirker din måde at møde dem på?

Drøftelse

Hvad er de vigtigste pointer, I
tager med jer fra i dag?
- Vi samler op fælles!

Tusind tak for i dag!

Litteraturliste

- Bae, B. (1996). *Voksnes definitionsmagt og børns selvoplevelse*. Social kritik, nr. 47, 1996.
- Boysen, M. S. W. (2024) *Det fælles tredje – det vi gør sammen, har betydning*. I: Ankerstjerne, T. Fritidspædagogikken gentænkt. Dafolo.
- Hagelquist, J. Ø. (2015). *Mentaliseringsguiden*. Hans Reitzels forlag.
- Højholt, C., & Kousholt, D. (2018). *Konflikter om børns skoleliv*. Dansk Psykologisk Forlag.
- Klinge, L., Sigsgaard, E. & Jørgensen, M. T. (2020). *Skolen uden skæld ud*. Dafolo
- Klinge, L. (2025). *Relationskompetent praksis*. Hans Reitzels forlag.
- Ravn, I. (2023). *Tre psykologiske behov ifølge selvbestemmelsesteorien*. I: Klinge, L. Autonomi, kompetence, samhørighed – Trivsel og udvikling i pædagogiske kontekster. Akademisk forlag.
- Shakoor, L. R. (2023). *Behovsstøttende didaktik i skolen*. I: Klinge, L. Autonomi, kompetence, samhørighed – Trivsel og udvikling i pædagogiske kontekster. Akademisk forlag.
- Skov, M. K. (2023). *Mentalisering*. I: Andersen, T. V. Social- og specialpædagogik i pædagoguddannelsen. Hans Reitzels forlag.

